

واکاوی پرتفوی سرمایه‌گذاری صندوق‌های بازنشستگی ۶ کشور از ۵ قاره جهان

خبر

تغییر یک میلیارد شغل در ۲۰۲۳

بر اساس گزارش مجمع جهانی اقتصاد، فناوری‌های نوین احتمالاً تا سال ۲۰۳۰ بیش از یک میلیارد شغل را تغییر خواهد داد. با وجود این تخمین، جای تعجب نیست که سازمان «غیردولتی اقتصاد جهانی» یک وضعیت اضطراری برای بازآموزی مهارت‌اعلام کرده است. این سازمان پیش‌بینی کرده طی ۲۰ سال آینده کارگران به‌طور منظم درگیر توسعه مهارت‌ها خواهند بود و توسعه مهارت جایگزین حرفه‌های طولانی مدت خواهد شد. در این بین مسأله مهم این است که فناوری مهارت‌های مورد نیاز را تغییر می‌دهد و نیازهای جدیدی ایجاد می‌کند. از آنجا که نیروی کار با آینده‌ای نامشخص روبه‌رو است، برای همگام شدن با فناوری در حال تغییر و تکامل، نیروی کار نیز باید تکامل یابد. به همین دلیل است که اکنون، بیش از هر زمان دیگر، جوامع به یادگیری مادام‌العمر نیازمندند. بدین ترتیب مجمع جهانی اقتصاد و سایر نهادهای اقتصادی بین‌المللی توصیه می‌کنند کشورها، آموزش‌های مهارتی مادام‌العمر را برای کارگران خود در دستور کار قرار دهند؛ زیرا فناوری به سرعت تغییر می‌کند و همگام شدن نیروی کار با این تغییرات، نیازمند به‌روزرسانی مداوم آموخته‌ها و مهارت‌های نیروی کار است. یونسکو نیز ارائه آموزش مهارتی در قالب آموزش‌های حین خدمت را روش مناسبی برای همگام‌سازی کارکنان با تغییرات فناورانه می‌داند.

کاهش جهانی رشد اشتغال در سال ۲۰۲۳

بر اساس «گزارش جهانی اشتغال و چشم‌انداز اجتماعی» سازمان بین‌المللی کار، روندهای اقتصادی در سال ۲۰۲۳، کاهش رشد اشتغال جهانی و فشار بر شرایط کاری مناسب و خطر تضعیف عدالت اجتماعی را به همراه دارد. این سازمان پیش‌بینی می‌کند رکود اقتصادی کنونی جهانی احتمالاً کارگران بیشتری را مجبور به پذیرش مشاغل با کیفیت پایین و دستمزد ضعیف که فاقد امنیت شغلی و حمایت اجتماعی هستند، خواهد کرد، بنابراین نابرابری‌های تشدید شده توسط بحران کرونا را تشدید می‌کند. این گزارش همچنین پیش‌بینی می‌کند رشد اشتغال جهانی در سال ۲۰۲۳ تنها یک درصد خواهد بود که کمتر از نیمی از سطح رشد سال ۲۰۲۲ است. این موضوع نشان‌دهنده معکوس شدن کاهش بیکاری جهانی بین سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۲۲ است. همچنین بدان مناسبت که بیکاری جهانی ۱۶ میلیون بالاتر از معیار پیش از بحران (که در سال ۲۰۱۹ تعیین شده بود) باقی خواهد ماند. علاوه بر بیکاری، «کیفیت شغل» نیز همچنان یک نگرانی کلیدی است. کندی رشد اقتصادی فعلی به این معناست که بسیاری از کارگران مجبور خواهند بود مشاغل با کیفیت پایین‌تر، اغلب با دستمزد بسیار پایین و گاهی اوقات با ساعات ناکافی را بپذیرند. علاوه بر این، از آنجایی که قیمت‌ها سریع‌تر از درآمد اسمی نیروی کار افزایش می‌یابد، بحران هزینه‌های زندگی باعث می‌شود افراد بیشتری به سمت فقر سوق یابند. همچنین پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد مناطق مختلف جهان به یک اندازه تحت تأثیر این تغییرات نخواهند بود. پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۳ آفریقا و کشورهای عربی شاهد رشد اشتغال حدود سه درصدی یا بیشتر باشند. با این حال، با افزایش جمعیت در سن کار، هر دو منطقه احتمالاً شاهد کاهش نرخ بیکاری اندکی خواهند بود (از ۷،۴ به ۷،۳ درصد در آفریقا و ۸،۵ تا ۸،۲ درصد در کشورهای عربی). در آسیا، اقیانوسیه، آمریکای لاتین و کارایب رشد سالانه اشتغال حدود یک درصد پیش‌بینی می‌شود. در این گزارش آمده است در آمریکای شمالی در سال ۲۰۲۳ افزایش اشتغال کم خواهد بود و با اصلاح افزایش نمی‌یابد. در مقابل، ما شاهد افزایش بیکاری در این مناطق هستیم. اروپا و آسیای مرکزی، به‌ویژه از پیامدهای اقتصادی درگیری در اوکراین آسیب دیده‌اند. اما در حالی که تخمین‌ها نشان می‌دهد اشتغال در سال ۲۰۲۳ کاهش یابد، نرخ بیکاری این مناطق با توجه به پس‌زمینه رشد محدود جمعیت در سن کار فقط اندکی افزایش می‌یابد.

در جهان به سمت آن رفته‌اند تا تعادل در دخل و خرج خود را بهبود بخشند؛ سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و بخش املاک و مستغلات از جمله این موارد است. از سوی دیگر سرمایه‌گذاری در سهام و اوراق قرضه داخلی و خارجی از روش‌های سنتی صندوق‌های بازنشستگی در کشورهای مختلف به منظور کسب سود و افزایش در آمد است. در ادامه به بررسی پرتفوی شش صندوق سرمایه‌گذاری بازنشستگی در کشورهای عمان، آفریقای جنوبی، استرالیا، ژاپن، نروژ و شیلی پرداخته‌ایم.

گزارش

طی سالیان اخیر صندوق‌های بازنشستگی در جهان با توجه به ضرورت بستن یک پرتفوی مناسب سرمایه‌گذاری که ضامن ثبات مالی و همچنین کارآمدی آنها باشد، روی به سرمایه‌گذاری‌های جدیدی آورده‌اند. این صندوق‌ها با توجه به شرکت‌های سرمایه‌گذاری که تأسیس کرده‌اند، دارایی‌ها و سرمایه‌های خود را مدیریت می‌کنند و به نوعی به سمت کاهش ریسک و افزایش سودآوری در حرکت هستند. سرمایه‌گذاری در دارایی‌های جایگزین از جمله مواردی است که برخی از صندوق‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری

عمان

دولت عمان از طریق صندوق سرمایه‌گذاری بیمه اجتماعی (PASI) اقدام به سرمایه‌گذاری برای نظام تأمین اجتماعی و بازنشستگی این کشور می‌کند. توزیع مناسب ریسک و تنوع دارایی‌های از جمله اصول مهم سرمایه‌گذاری این صندوق قلمداد می‌شود. با توجه به این دو اصل، پرتفوی صندوق سرمایه‌گذاری بیمه اجتماعی عمان شامل سهام محلی و بین‌المللی ۲۷ درصد، صندوق‌های سرمایه‌گذاری متقابل هفت درصد، دارایی‌های با درآمد ثابت ۲۶ درصد، سرمایه‌گذاری‌های جایگزین «سرمایه‌گذاری در صندوق‌های سهام خصوصی» یک درصد، سرمایه‌گذاری در املاک و مستغلات چهار درصد و سرمایه‌گذاری در دارایی‌های کوتاه ۲۵ درصد است.

از سویی نکته مهم این است که رویکرد اصلی صندوق سرمایه‌گذاری بیمه اجتماعی، معطوف به داخل عمان است. در زمینه خرید سهام سرمایه‌گذاری در شرکت‌هایی که در بورس مسقط پایتخت این کشور پذیرفته شده‌اند برای مسئولان این صندوق دولتی عمان از اهمیت بسزایی برخوردار است؛ هرچند سرمایه‌گذاری در زمینه سهام خارجی نیز از سوی این صندوق انجام می‌شود. همچنین در زمینه املاک و مستغلات نیز تنها صندوق سرمایه‌گذاری عمان مجاز است در داخل این کشور فعالیت کند. در زمینه دارایی‌های کوتاه‌مدت نیز خرید اوراق قرضه دولتی و خصوصی نیز راهبرداصلی برای این صندوق است.

شیلی

صندوق ذخیره بازنشستگی شیلی (PRF) در ۲۸ دسامبر سال ۲۰۰۶ با کمک اولیه ۶۰۴،۵ میلیون دلار تأسیس شد. این صندوق در پاسخ به رویکرد جمعیت‌شناختی جدید شیلی که مشخصه آن افزایش امید به زندگی و رشد نرخ جمعیت سالمندان است، ایجاد شد. هدف اصلی این صندوق، حمایت از تأمین مالی تعهدات دولت ناشی از تضمین دولت برای بازنشستگی پایه، از کارافتادگی و کمک‌های بازنشستگی بود. از سویی صندوق ذخیره بازنشستگی شیلی به عنوان یک منبع تکمیلی برای تأمین مالی موارد احتمالی بازنشستگی آینده عمل می‌کند.

این در حالی است که تا پایان سال ۲۰۲۱ پرتفوی سرمایه‌گذاری صندوق ذخیره بازنشستگی شیلی شامل ۲۳،۲ درصد سهام، ۳۲،۸ درصد اوراق قرضه دولتی، ۱۲،۶ درصد اوراق قرضه شرکتی، ۷،۸ درصد اوراق بازده بالا و ۷،۷ درصد اوراق قرضه دولتی مرتبط با تورم بوده است. همچنین در پرتفوی سهام صندوق ذخیره بازنشستگی شیلی سهام شرکت‌های ایل، مایکروسافت، آلفابت، آمازون، تسلا، شرکت کامپیوتری انویدیا، بیمه یونایتد هلت، بانک جی.پی.مورگان و شرکت داروسازی جانسون – جانسون حضور دارند.

صندوق سرمایه‌گذاری بازنشستگی دولتی توسط دولت این کشور تأسیس شده و اداره می‌شود. از سویی هدف کلی این صندوق دستیابی به بازده سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای سیستم بازنشستگی عمومی ژاپن با حداقل خطرات است و از سوی دیگر استراتژی سرمایه‌گذاری اولیه باید بر اساس طبقه دارایی، منطقه و چارچوب زمانی متنوع‌سازی شود. این در حالی است که صندوق سرمایه‌گذاری بازنشستگی دولتی ژاپن ضمن اذعان به نوسانات سرمایه‌گذاری‌های پرریسک در کوتاه‌مدت، اعلام کرده با بهره‌گیری از افق

سرمایه‌گذاری بلندمدت خود به بازده سرمایه‌گذاری بایات‌تر و کارآمدتر دست خواهد یافت و در عین حال نقدینگی کافی برای پرداخت مزایای بازنشستگی را تضمین خواهد کرد. با توجه به این استراتژی‌ها، در سید سرمایه‌گذاری این صندوق تا پایان سال ۲۰۲۲ حدود ۲۷،۲۶ درصد اوراق قرضه داخلی، ۲۵،۰۴ درصد اوراق قرضه خارجی، ۲۳،۸۴ درصد سهام داخلی و ۲۳،۸۶ درصد سهام خارجی وجود داشته است. در حوزه سهام داخلی ژاپن مالکیت بخشی از سهام

ژاپن

شرکت‌های توپوتا، سونی، شرکت مخابراتی نیپون، شرکت تولید تجهیزات الکترونیکی کینیس، شرکت مخابراتی کدی، اپراتور تلفن همراه ان.تی.تی، سافت بانک، شرکت داروسازی تاکدا و شرکت تولیدات بازی‌های ویدئویی نینتندو را در اختیار دارد. همچنین در حوزه سهام خارجی نیز صندوق سرمایه‌گذاری بازنشستگی دولتی ژاپن سهام شرکت‌های نظیر ماکروسافت، ایل، آمازون، آلفابت، علی‌بابا، شرکت داروسازی جانسون – جانسون، ویزا کارت و نیسله را در اختیار دارد.

رساندن هزینه‌های سرمایه‌گذاری برای مدت طولانی، مدیریت ریسک و بازده سرمایه‌گذاری بالاتر از نرخ تورم از جمله اصول مهم سرمایه‌گذاری این صندوق است. باید این نکته را متذکر شد که با توجه به عدم توسعه‌یافتگی قاره آفریقا؛ به‌خصوص در مرکز و جنوب آن، همان‌طور که اشاره شد صندوق بازنشستگی کارکنان دولت آفریقای جنوبی یکی از راهبردهای اصلی خود را سرمایه‌گذاری در این مناطق اعلام کرده تا بتواند از ظرفیت بکر اقتصادی که در این مناطق نهفته، استفاده کند و هم از این طریق ریسک سرمایه‌گذاری خود را نیز کاهش دهد.

آفریقای جنوبی

صندوق بازنشستگی کارکنان دولت آفریقای جنوبی (GEPF) بزرگ‌ترین صندوق بازنشستگی آفریقا است که بیش از ۱،۲ میلیون عضو فعال و بیش از ۴۵۰ هزار مستمری‌گیر و ذی‌نفع دارد. سید دارایی‌های این صندوق شامل ۵۱ درصد سهام محلی، ۳۳ درصد اوراق قرضه محلی، پنج درصد دارایی‌های محلی، ۲،۳ درصد پول نقد محلی، ۴،۷ درصد سهام بین‌المللی و یک درصد اوراق قرضه بین‌المللی است. از سویی سرمایه‌گذاری‌های صندوق بازنشستگی کارکنان دولت آفریقای جنوبی باید یک نقش توسعه‌ای در این کشور و اقتصاد قاره آفریقا داشته باشد. همچنین به حداقل

استرالیا

مالی سرمایه‌گذاری کرده است. همچنین این صندوق در سهام شرکت بیوفناوری سی.اس.ال، کامان بانک استرالیا، گروه بیوفناوری بی.اچ. پی، ایل، مایکروسافت، نشنال بانک استرالیا، آلفابت، هلدینگ فناوری و سرگرمی تکسنت، سامسونگ الکترونیکس، ویزا کارت، استرالیا-نیولند بانک، شرکت داروسازی جانسون – جانسون و سیسکو سیستم سرمایه‌گذاری کرده است.

نروژ

صندوق بازنشستگی دولتی نروژ (GPF) بزرگ‌ترین صندوق ثروت ملی جهان است که ۹۰۰ میلیارد دارایی خود را از طریق اداره سرمایه‌گذاری بانک مرکزی نروژ (NBIM) مدیریت می‌کند. این موضوع که صندوق بازنشستگی دولتی نروژ مالک ۳،۱ درصد از کل سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بازار بورس‌های جهان است می‌تواند به درک بهتری از حجم این صندوق کمک کند.

این صندوق در سهام ۹ هزار و ۳۳۸ شرکت در ۶۵ کشور سرمایه‌گذاری کرده و برای هر کدام حجم سرمایه‌گذاری، درصد مالکیت در سرمایه شرکت و درصد حق رأی خود را اعلام می‌کند. از سویی، این صندوق در صنایعی نظیر سلامت و دارو، فناوری، ارتباطات و مخابرات، انرژی، املاک و مستغلات، صنایع عمومی و تخصصی و... سرمایه‌گذاری کرده است. صندوق بازنشستگی دولتی نروژ نمی‌تواند بیش از ۱۰ درصد مالکیت سهام هر یک از شرکت‌های بورسی را در اختیار داشته باشد.

این در حالی است که این صندوق در شرکت‌های نظیر ایل، مایکروسافت، نیسله، آمازون، رویال داچ شل، علی‌بابا، فیسبوک، شرکت داروسازی نوارتیس، برکشایر هاتاوی، تی.اس.ام. سی تایوان، سامسونگ، توتال و شرکت داروسازی جانسون – جانسون سرمایه‌گذاری کرده است.

در این بین نکته مهم این است که صندوق بازنشستگی دولتی نروژ تنها در خارج از کشور سرمایه‌گذاری می‌کند که این موضوع باعث شده عملکرد و استراتژی این صندوق در نوع خود در جهان منحصر به فرد باشد. همچنین این صندوق در حوزه املاک و مستغلات پذیرفته شده و پذیرفته نشده در بورس‌های کشورهای مختلف نیز سرمایه‌گذاری کرده که این موضوع با توجه به ریسک پایینی که سرمایه‌گذاری در بخش املاک دارد، به نوعی ثبات این صندوق را می‌تواند تضمین کند.

این در حالی است که صندوق سرمایه‌گذاری بازنشستگی دولتی ژاپن با توجه به بحران‌های اقتصادی طی دو دهه اخیر رخ داده و همچنین نوساناتی که در بازارهای جهانی ناشی از این بحران‌ها و همچنین رکودها ایجاد شده، طی سالیان اخیر به سرمایه‌گذاری در دارایی‌های جایگزین؛ به‌خصوص در بخش املاک و مستغلات و همچنین زیرساخت‌های راه‌آورد کرده که از ریسک بسیار پایینی برخوردارند و می‌توانند ثبات مالی این صندوق را تضمین کنند.